

Sygn.akt III AUa 1160/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Marek Szymanowski

Sędziowie : SA Dorota Elżbieta Zarzecka

: SO del. Piotr Prusinowski (spr.)

Protokolant : Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku J. K.

przeciwko Dyrektorowi (...)w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji wnioskodawcy J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 września 2012 r. sygn. akt IV U 1969/12

oddala apelację.

Sygn akt III AUa 1160/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. K. odwołał się od decyzji Dyrektora (...) w W. z dnia 15 listopada 2009 r. i 17 grudnia 2009 r. Wskazał, że obniżenie emerytury jest niezgodne z Konstytucją RP, godzi w zasadę praw nabytych, jego godność i dobre imię, dyskryminuje go i jego rodzinę, wprowadza odpowiedzialność zbiorową i narusza uregulowania międzynarodowe. Uzasadniając swoje stanowisko opisał przesłanki podjęcia służby w organach bezpieczeństwa państwa i wskazywał, że nie dopuszczał się naruszenia prawa, pełnił obowiązki służbowe w sposób nie naruszający praw i godności innych osób i nie wykorzystywał stanowiska służbowego do celów prywatnych.

W odpowiedzi na odwołania organ emerytalny wniósł o ich oddalenie. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, że dokonał przeliczenia świadczenia przysługującego wnioskodawcy zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004, Nr 8, poz. 67 z późn zm.).

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 17 września 2012r. w sprawie IV U 1969/12 odwołanie oddalił. Sąd ten ustalił, że wnioskodawca w okresie od dnia 01.02.1945 do 15.09.1973 roku pełnił służbę w organach bezpieczeństwa

państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007, Nr 63, poz. 425, z późn. zm.). Decyzją z dnia 18.10.1973 r. przyznano mu prawo do emerytury milicyjnej. Zaliczono 31 lat 6 miesięcy i 5 dni służby w M. O. Zaskarżonymi decyzjami organ rentowy działając na podstawie art. 15 b w związku z art. 32 ust 1 pkt 1 ustawy emerytalnej oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji ponownie od dnia 01.01.2010 r. ustalił wysokość renty emerytury policyjnej z kwoty 3024,14 zł na kwotę 675,10 zł.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż w przedmiotowej sprawie ustalony stan faktyczny nie jest sporny. Został odtworzony na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nie budził również wątpliwości mechanizm matematyczny użyty do przeliczenia świadczenia wnioskodawcy. Istota sporu sprowadzała się do oceny legalności rozwiązania wprowadzonego przez ustawodawcę ustawą z dnia 23.01.2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145)

Zgodnie z wprowadzonym do obrotu prawnego przepisem art. 15 b ust 1 ustawy emerytalnej w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa (o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów) i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990.

Ponadto Sąd I instancji zwrócił uwagę na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010r. (K 6/09, OTK – A 2010, nr 2, poz. 15), zgodnie z którym art. 15b ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66, z późn zm), dodany przez art. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji,

Dodatkowo Sąd I instancji odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, które zaakceptowało konstytucyjność przedmiotowych rozwiązań. W uchwale z dnia 03.03.2011 r. (II UZP 2/11, OSNP 2011, nr 15-16, poz. 210) stwierdził, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni zaakceptował zaprezentowane przez Sąd Najwyższy stanowisko. Z uwagi na powyższe Sąd zgodnie z przepisem art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Od powyższego orzeczenia apelację złożył J. K.. Skarżący zarzucił niezgodność ustawy, na podstawie której zostało obniżone świadczenie, z Konstytucją RP. Podnosił, że ustawa godzi w prawa nabyte, działa wstecz i niezasadnie stosuje odpowiedzialność zbiorową, w czym upatrywał się złamania wszelkich praw człowieka. Nawiązał do zachowania szczególnych uprawnień przez inne grupy zawodowe. Wskazywał, iż swoją pracę wykonywał zgodnie z prawem i z

poszanowaniem innych osób. Podniósł też, iż sędziowie Trybunału Konstytucyjnego nie byli jednogłośni w ocenie skarżonej ustawy z przepisami Konstytucji RP.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy oraz dokonał trafnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Dokonana ocena mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów, o której mowa w treści art. 233 § 1 kpc.

Natomiast apelacja skarżącego nie zawiera takich zarzutów, które mogą podważyć ustalenia dokonane przez Sąd I instancji. Przede wszystkim Sąd Okręgowy prawidłowo zwrócił uwagę na skutki wynikające z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie K 6/09. W przytoczonym orzeczeniu Trybunał orzekł, iż art. 15b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994r. ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 3 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. Zatem nie można podzielić zapatrywania wyrażonego w apelacji, że wyrok narusza prawa człowieka. Nie można pominąć, że w przedmiotowym wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że zastosowane rozwiązanie nie godzi w zagwarantowane konstytucyjnie prawa człowieka (jest zgodny z art. 30 Konstytucji).

Co prawda apelujący podnosił, iż sędziowie wydający orzeczenie nie byli jednogłośni co do wydanego rozstrzygnięcia, jednak nawet pomimo tego wskazać należy, iż przytoczone orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wiąże Sąd w postępowaniu sądowym, albowiem z art. 190 ust. 1 Konstytucji wynika, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Zatem kwestia konstytucyjności rozwiązania przyjętego przez ustawodawcę w związku ze zmianą sposobu obliczania wysokości emerytury policyjnej nie podlegała badaniu w toku postępowania przed Sądem I instancji.

Po wtóre Sąd I instancji dokonał prawidłowej wykładni przepisów prawa materialnego, zwłaszcza art. 15 i 15b ustawy z dnia 18 lutego 1984r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin [dalej powoływana jako zefp]. W tej kwestii za zasadne należy uznać stanowisko odwołujące się do orzecznictwa Sądu Najwyższego. W uchwale z dnia z dnia 3.03.2011 r. (II UZP 2/11, OSNP 2011, nr 15-16, poz. 210) SN stwierdził, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. .zefp) co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. W uzasadnieniu przedmiotowego stanowiska Sąd Najwyższy wskazał, iż żaden rodzaj, ani sposób wykładni zawartego w art. 15b ust. 2 uregulowania nie daje osobom, które pełniły w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjnej, możliwości prawnych ani argumentów prawnych do domagania się ustalenia wysokości należnych im emerytur z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy, od innej podstawy wymiaru niż 0,7% za każdy rok pełnienia służby w wymienionych w art. 2 organach bezpieczeństwa państwa. W dalszych wywodach Sąd Najwyższy zauważył, że po istotnej zmianie normatywnej obowiązującego stanu prawnego wynikającej z dodania szczegółowego i odrębnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, zawarte w ust. 2

tego przepisu odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 14 i 15 tej ustawy oznacza, że przepisy te stosuje się odpowiednio wyłącznie w zakresie, który nie został wyraźnie i odmiennie uregulowany w art. 15b ust. 1 ustawy o zefp. W przeciwnym razie, argumentuje Sąd Najwyższy, doszłoby do pozbawienia waloru i znaczenia normatywnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, do czego nie ma żadnych racjonalnych argumentów. Skoro kategorię zasadą wymagającą wyliczenia emerytury po 0,7% podstawy jej wymiaru z tytułu służby w latach 1944-1990 pełnionej w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, doznaje jednego wyjątku wyłącznie w okolicznościach określonych w art. 15b ust. 3 i 4 zefp, przeto nie doznaje dalszych ograniczeń na podstawie odesłania do stosowania art. 15 tej ustawy. W uzupełnieniu poglądów zaprezentowanych w orzecznictwie należy przytoczyć także orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2012r. w sprawie III AUa 1648/11 [Lex nr 1213809], które w pełni aprobuje przytoczone wyżej stanowisko.

Z drugiej strony tożsame poglądy w sprawie zostały zaprezentowane w stanowisku doktryny [vide I. J.-J., K. P. do emerytury LexisNexis Warszawa 2011r. str. 625 i nast.]. W ocenie autorów komentarza prawo do emerytury po 15 latach służby nabywa każdy funkcjonariusz niezależnie od okresu w jakim pełnił służbę. Jest to przecież oczywista konsekwencja brzmienia art. 12 ustawy o zefp. Jednakże wysokość świadczenia jest ustalana według trzech odmiennych formuł. Pierwsza jest uregulowana w art. 15 ustawy, druga w art. 15a i trzecia w art.15b. Odrębność formuły wynikającej z treści art. 15b polega na rezygnacji powiązania z 15-letnim okresem służby świadczenia w kwocie równej 40% podstawy wymiaru. Emerytura jest obliczana w sposób następujący. 0,7% podstawy wymiaru za rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990, ewentualnie 2,6% podstawy za rok służby w tych latach ale tylko w przypadku opisanym w art. 15 b ust. 3 oraz 2,6% podstawy wymiaru za okres służby po 1990r.

Zaprezentowane poglądy orzecznictwa, jak i stanowisko doktryny Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę w pełni akceptuje. Z zaświadczenia o przebiegu służby (k. 25) wynika jednoznacznie, iż skarżący pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, a zatem obniżenie świadczenia jest zgodne z obowiązującym prawem.

W końcu zachodzi konieczność oceny, czy omówione przepisy prawa krajowego pozostają w sprzeczności z zasadami i unormowaniami przytoczonymi przez skarżącego w apelacji. W ocenie skarżącego doszło w sprawie do naruszenia konstytucyjnych zasad prawnych, w tym stosowania odpowiedzialności zbiorowej, niedziałania prawa wstecz. Zgodzić się należy ze skarżącym, że kwestionowane rozwiązania wprowadzają w pewnym zakresie odpowiedzialność zbiorową i odnoszą się do praw wcześniej nabytych, jednak jak zostało już wyżej wskazane specjalny charakter regulacji wywołany wielką krzywdą spowodowaną działaniem organów bezpieczeństwa państwa oraz napiętnowanie społeczne tych działań sprawiły, iż odpowiednie rozwiązania dopiero po latach zostały wprowadzone i odnoszą się do grupy osób (funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa), którzy przez wiele lat byli bezkarni w swym postępowaniu. Zauważyć jednak należy, iż kwestionowana regulacja była już przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny i Sąd Najwyższy, które nie dopatrzyły się wskazywanych przez skarżącego naruszeń. Apelujący podniósł też zarzut naruszenia praw człowieka wywołany zadziałaniem prawa wstecz. Jednak z uwagi na argumentację wyżej przytoczoną i przesłanie zawarte już choćby w preambule do skarżonej ustawy w ocenie Sądu Apelacyjnego nie można uznać podnoszonego zarzutu jako zasadnego.

W niniejszym postępowaniu nie ulega wątpliwości, iż ingerencja w sposób obliczenia wysokości emerytury została przewidziana przez ustawę, która jednocześnie została uznana za zgodną z Konstytucją. Z kolei treść preambuły zamieszczona w ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145) określa cel regulacji, który należy uznać za zgodny z prawem z punktu widzenia interesu publicznego.

Na zakończenie można jedynie nadmienić, iż podnoszone przez skarżącego okoliczności, dotyczące się postępowania innych osób pełniących wysokie stanowiska w organach bezpieczeństwa państwa, czy stosunek społeczeństwa do poruszanych kwestii, nie wpływają na ocenę zasadności apelacji.

Reasumując powyższe apelacja podlega oddaleniu z mocy art. 385